

РЕЦЕНЗІЯ

Савченко Регіни Анатоліївни, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри хорового диригування, теорії та методики музичної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова на дисертаційну роботу **Бедної Юлії Олександрівни «Методика педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами в процесі навчання музики»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта. Музичне мистецтво.

1. Актуальність теми дослідження. Сучасне розуміння корекційно-розвивального впливу музичного мистецтва ґрунтується на фундаментальних дослідженнях проблеми корекційної спрямованості процесу навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами. В дисертаційному дослідженні Ю.О. Бедної розглядається актуальна науково-педагогічна проблема педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами в процесі навчання музики. Поділяємо думку автора про те, що на сучасному етапі інклюзивна освіта в Україні набуває впевненого та активного розвитку, на чому наголошено в чинному законодавстві: Законі України «Про освіту», «Загальній декларації прав людини ООН», «Конвенції про права дитини», «Саламанській декларації», «Конвенції ООН про права людини з інвалідністю», «Європейської хартії прав людей з аутизмом» і музичне мистецтво відіграє важливу роль у цьому процесі, допомагаючи дітям з порушеннями розвитку соціалізуватися та психофізіологічно розвиватися.

У цьому зв'язку актуальність запропонованої теми не викликає сумніву. І розгляд теми дисертації Ю.О. Бедної «Методика педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами в процесі навчання музики», є своєчасним науковим дослідженням для сучасної педагогічної науки.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

У роботі здобувачка зосереджує увагу на вирішення низки питань, серед яких особливе місце посідає подолання суперечностей: між заявленою необхідністю забезпечення прав (Закон України «Про освіту») на доступність освіти дітей з особливими потребами, дітей з аутизмом та практичною невиконаністю цього закону; між необхідністю надання якісної освіти дітям з аутизмом та неготовністю учителів молодших класів до здійснення цієї настанови; між обмеженістю навчання та комунікації дітей з аутизмом у спеціалізованих закладах та необхідністю соціальної взаємодії в подальшому самостійному житті; між емоційно-інтелектуальною та естетичною функцією музичного мистецтва та психорегуляційною можливістю його впливу на когнітивну сферу дитини.

Здобувачка фокусує науковий пошук на розробці методики педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами в процесі навчання музики, а саме з аутизмом, та перевіряє її ефективності дослідницьким шляхом, вдало долучаючи широку наукову джерельну базу, яка представляє дослідження з корекційної педагогіки, спеціальної психології, психіатрії, медицини, генетики, музичного виховання та особистий практичний досвід викладачки спеціалізованої школи. Авторкою, в процесі дослідження, проаналізовано 170 джерел, з яких 47 – іноземною мовою. Ґрунтовна фахова підготовка здобувачки, особистий досвід роботи з корекційної спрямованості музичної діяльності дітей молодшого шкільного віку з аутизмом є тими позитивними чинниками, які дозволили авторці кваліфіковано працювати із значними масивами теоретичних та емпіричних даних, успішно здійснити науковий пошук.

У цілому, дослідження характеризується достатньо чіткою стратегією та логікою, аргументованістю положень, доказовістю оцінки перебігу та результатів проведеного експерименту.

Позитивного схвалення заслуговує авторський підхід до виокремлення структурних компонентів уваги дітей молодшого шкільного віку з аутизмом: мотиваційного, пізнавально-комунікативного, творчо-діяльнісного, який дозволив цілісно схарактеризувати досліджуваний феномен та доцільно організувати експериментальну роботу. Структура роботи в цілому відповідає вимогам до відповідних наукових робіт.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Результативність наукового пошуку презентує новизна дослідження, яка полягає в тому, що *вперше*: визначено поняття «увага дітей з особливими потребами, з різними проявами аутизму» та «увага дітей молодшого шкільного віку з аутизмом у процесі навчання музики», розкрита його теоретична та практична сутність на основі відповідних наукових підходів і принципів та зроблених висновків; розроблено структуру педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з аутизмом засобами спеціальних методичних прийомів на основі запроваджених педагогічних умов; окреслено критеріальний апарат для оцінки сформованості уваги дітей з аутизмом та встановлено відповідні рівні сформованості; розроблено етапи методики педагогічної корекції означеного феномену; *уточнено* зміст інклюзивної освіти в процесі навчання музики; *подальшого розвитку* дістали методи, засоби та прийоми педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з аутизмом.

Певний науковий інтерес та практичний сенс має впровадження ефективної методики корекції уваги в процес навчання музики дітей з

особливими потребами, дітей з аутизмом у спеціалізованих школах, школах мистецтв, загальноосвітніх закладах; а методичні рекомендації використовуватися, як навчальний ресурс у дисциплінах з педагогіки, методики та музичної психології, для розробки наукових матеріалів та методичних посібників для корекції когнітивних функцій дітей з аутизмом в процесі навчання музики.

4. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Результати дослідження у повній мірі представлені в 10 одноосібних публікаціях автора, зокрема, це 3 фахові публікації, 1 – у зарубіжному виданні, 6 – апробаційного характеру.

5. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у впровадженні ефективної методики корекції уваги в процес навчання музики дітей з особливими потребами, дітей з аутизмом у спеціалізованих школах, школах мистецтв, загальноосвітніх закладах. Теоретико-наукові дослідження та методичні рекомендації можуть використовуватися, як навчальний ресурс у дисциплінах з педагогіки, методики та музичної психології, а також як основа для розробки наукових матеріалів та методичних посібників для корекції когнітивних функцій дітей з аутизмом в процесі навчання музики.

6. Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення одержаних дисертанткою результатів, висловимо деякі побажання.

6.1. У підрозділі 2.2. дисертації авторка наводить приклади музичних композицій, які сприяють позитивному впливу на увагу дітей з аутизмом на уроках музики, серед яких класична та фольклорна музика; музика з мультфільмів та інших фільмів; музика різних народів світу; музика без слів; інструментальна музика; музика різних епох і стилів. З тексту дисертації не досить зрозуміло чи використовувалася сучасна естрадна музика, яка найбільше подобається молодшим школярам, про що свідчать дослідження останніх років.

6.2. Враховуючи ґрунтовність запропонованої автором методичної системи педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з аутизмом у процесі навчання музики доцільною бачиться подальша дисемінація представленої методичної системи у вигляді методичних рекомендацій.

7. Загальна оцінка дисертації.

Аналіз презентованих у тексті дисертації методології, методики, результатів дослідження, опису перебігу наукового пошуку, уможливорює

висновок щодо самостійності проведеної роботи, дотримання авторкою принципів академічної доброчесності та глибокою зацікавленістю предметом дослідження.

Дисертація Бедної Юлії Олександрівни та наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати дисертації, виконано на достатньому науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності (95,51% оригінальності).

Бідна Юлія Олександрівна на достатньому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

Зважаючи на зазначене, можна рекомендувати дисертацію на тему «Методика педагогічної корекції уваги дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами в процесі навчання музики» до публічного захисту задля присудження Бедної Юлії Олександрівні наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта. Музичне навчання, та надати позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Рецензент –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри хорового диригування,
теорії та методики музичної освіти
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

